

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра міжнародних відносин і аудиту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Пашкевич М.С.

30.08.2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Лідерство»**

Освітній рівень.....	бакалавр
Освітня програма	для освітніх програм галузей знань 03, 05, 07, 24, 29
Статус.....	за вибором
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	7,8 або 11, 12 чверті
Мова викладання	українська, англійська
.....	

Викладачі: Пашкевич М.С.

НТУ «ДП»
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство» для бакалаврів освітніх програм галузей знань 03, 05, 07, 24, 29 / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. міжнародних відносин і аудиту. – Д.: НТУ «ДП», 2021. – 10 с.

Розробник – Пашкевич М.С.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм.

Погоджено рішенням засідання кафедри міжнародних відносин і аудиту (протокол № 1 від 30.08.2021 р).

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Лідерство» дозволяє сформувати індивідуальну освітню траєкторію студента шляхом досягнення додаткових до обов'язкових наступних результатів навчання:

РН1 Порівнювати лідерство та управління, розрізнити їх прояви у реальному житті.
РН2 Пояснювати сутність сучасного лідерства та простежувати її еволюцію у історичному контексті.
РН3 Характеризувати сучасного лідера та його моральні принципи.
РН4 Пояснювати та аналізувати теорії сучасного лідерства та його структуру.
РН5 Демонструвати власний емоційний інтелект.
РН6 Демонструвати лідерські навички у контексті ролі «працівника» організації.
РН7 Демонструвати навички ефективних перемовин.
РН8 Демонструвати здатність до прийняття рішення.
РН9 Пояснювати управління змінами, як навичку сучасного лідера.
РН10 Аналізувати харизматичне лідерство.
РН11 Аналізувати резонансне лідерство.
РН 12 Аналізувати поведінку лідерів.
РН13 Пояснювати ідеалістичний, навчальний, товариський і демократичний стилі лідерства.
РН14 Пояснювати гендерні аспекти лідерства.
РН15 Характеризувати інформація, комунікація та стійкість у житті лідера.
РН16 Складати план застосування інструментів розвитку власного лідерства.

Мета дисципліни – набуття теоретичних знань щодо концепції лідерства у малих та великих групах людей і практичних умінь реалізації власного лідерського потенціалу, а також рівня комунікації, автономії та відповідальності, необхідних для виконання навчальних та професійних завдань у суспільстві.

2. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	56	36	20	-	-		
практичні	56	36	20	-	-		
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
контрольні заходи	8	8					
РАЗОМ	120	72	40	-	-		

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
РН1	Вступ до курсу. Політика курсу. Вимоги. Навчальні матеріали. Екзаменаційні білети. Академічна доброчесність. Лекція: Різниця між лідерством та управлінням.	3
РН2	Визначення лідерства: науковий підхід. Еволюція уявлень про лідерство.	3
РН3	Моральні принципи сучасного лідера	3
РН4	Теорії та структура лідерства	3
РН5	Важливі навички лідера: емоційний інтелект	4
РН6	Важливі навички лідера: контекст ролі «працівника»	4
РН7	Важливі навички лідера: перемовини	3
РН8	Важливі навички лідера: прийняття рішень	3
РН9	Важливі навички лідера: управління змінами	3
РН10	Харизматичне лідерство	3
РН11	Резонансне лідерство	4
РН12	Поведінка нових лідерів XXI століття	4
РН13	Стилі лідерства: ідеалістичний, навчальний, товариський і демократичний	4
РН14	Гендерні аспекти лідерства	4
РН15	Інформація, комунікація та стійкість у житті лідера	4
РН16	Інструменти розвитку власного лідерства	4
РН1-16	Контрольна робота	4
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
РН1	Розв'язання кейсів на визначення проявів лідерства та управління	3
РН2	Обговорення статті «Чому ефективного лідера так важко знайти?»	3
РН3	Самооцінка дотримання моральних принципів сучасного лідера. Дискусія.	3
РН4	Дослідження атрибутів лідерства у повсякденному житті. Дискусія «Чому і як виникає лідерство».	3
РН5	Презентації кейсів саморегуляції, емпатії, мотивації, самообізнаності та соціальних навичок	4
РН6	Ділова гра «Тиждень в офісі»	4
РН7	Розв'язання кейсів та розігрування ситуацій перемовин та пошуку консенсусу	3
РН8	Розв'язання кейсів на прийняття особистих та ділових рішень	3
РН9	Дебати: «Ключові нагальні зміни в університеті для покращення студентського життя»	3
РН10	Пошук рецепту етичного харизматичного лідерства	3

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН11	Перегляд та обговорення TedTalk Саймона Сінека «Як великі лідери надихають наші дії»	4
РН12	Аналіз поведінки та якостей лідерів ХХІ століття	4
РН13	Обговорення стилів лідерства на реальних прикладах. Складання порівняльної таблиці	4
РН14	Дебати «Чому серед лідерів мало/багато жінок?»	4
РН15	Розв'язання кейсів та проведення ділових ігор на тренування навичок роботи з інформацією, комунікації та стійкості	4
РН16	Самопрезентації студентів	4
РН1-16	Підведення підсумків, анкетування з якості, оголошення оцінок	4

4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» НТУ «Дніпровська політехніка», остання версія якого знаходиться на сайті університету https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/.

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

4.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

4.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

4.3. Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ концептуальні наукові та практичні знання ◆ критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання 	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей 	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної 	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність 	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при	85-89

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
діяльності або навчання	реалізації однієї вимоги	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації ◆ збір, інтерпретація та застосування даних ◆ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності 	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	70-73

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресостійкість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програми пакету Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Teams).
Дистанційна платформа Moodle.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. How to Become a More Effective Leader. - Harvard Business School Online, 2020. (<https://online.hbs.edu/Documents/How-to-Become-a-More-Effective-Leader.pdf>).
2. The Essentials of Leadership in Governance: Understanding the Basics by D. Plecas, C. Squires, L. Garis, 2018 – University of the Fraser Valley. Centre for public safety & criminal justice research (<https://cjr.ufv.ca/wp-content/uploads/2018/02/Essentials-of-Leadership-book-2nd-Ed-web.pdf>).
3. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко – Харків, 2017 р. – 100 с. (http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/31806/1/Romanovskyi_Teoriia_i_praktyka_formuvannia%20lidera_2017.pdf)
4. 10 Surprising Things Successful Leaders Do Differently by Kevin Kruse // Forbes, Apr 2, 2019 (<https://www.forbes.com/sites/kevinkruse/2019/04/02/10-surprising-things-successful-leaders-do-differently/?sh=372a9f521243>)
5. 6 Warning Signs of Bad Leadership You Should Never Ignore by Marcel Schwantes // Inc., Jul 19, 2019 (<https://www.inc.com/marcel-schwantes/6-warning-signs-of-bad-leadership-you-should-never-ignore.html>).